

Työryhmän asettamispäätös

Asettaminen

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän, jonka tehtävänä on valmistella

- 1) säännökset kuluttajaluotoista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/XXX (kuluttajaluottodirektiivi) täytäntöön panemiseksi,
- 2) säännökset direktiivin 2011/83/EU muuttamisesta rahoituspalveluja koskevien etäsopimusten osalta ja direktiivin 2002/65/EY kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/XXX (kuluttajaoikeusdirektiivin rahoitus-palvelujen etämyyntisäännökset) täytäntöön panemiseksi, sekä
- 3) ehdotus luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä aiheutuvista sopimusoikeudellisista seuraamuksista sekä muista tarvittavista seuraamuksista luotonantajan tai -välittäjän laiminlyödessä laissa asetettuja velvollisuuksia.

Toimikausi

9.10.2023–30.11.2024

Tausta

Kuluttajaluottodirektiivin täytäntöönpano

Komissio on kesällä 2021 antanut ehdotuksensa kulutusluottodirektiivin uudistamiseksi (COM(2021) 347 final). Ehdotuksesta on keväällä 2023 saatu aikaan poliittinen sopu neuvoston ja parlamentin kesken. Direktiivillä kumotaan voimassa oleva kulutusluottodirektiivi (2008/48/EY).

Kuluttajaluottodirektiivi sisältää säännöksiä muun muassa luottojen markkinoinnista sekä luotonantajan tiedonantovelvollisuudesta ja velvollisuudesta arvioida kuluttajan luottokelpoisuuden luottosopimuksen solmimista. Direktiivissä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

säädetään myös muun ohella kytkeytyä kaupasta ja yhdistetyistä tarjouksista, neuvontapalveluista sekä ei-toivottujen luottojen myöntämisen kiellosta. Direktiivi sisältää lisäksi luottosuhteeseen liittyviä säännöksiä, kuten säännöksiä luottosopimuksen muodosta, sopimuksessa mainittavista tiedoista, kuluttajan peruuttamisoikeudesta sekä oikeudesta maksaa luotto ennen sovittua eräpäivää. Direktiivissä asetetaan luotonantajille ja luotonvälittäjille erilaisia menettelytapavelvoitteita, ja direktiivissä säädetään lisäksi luotonantajien ja luotonvälittäjien hyväksymis-, rekisteröinti- ja valvontamenettelyistä. Direktiivi sisältää myös seuraamussääntelyä.

Sopimusoikeudelliset seuraamukset kuluttajaluottosääntelyssä

Kuluttajansuojalain kuluttajaluottoja koskevaan 7 lukuun on tehty viime vuosien aikana useita kansallisia muutoksia. Muutokset ovat koskeneet muun muassa luottojen enimmäishintaa sekä hyvää luotonantotapaa. Viimeisin muutos on tullut voimaan 1.10.2023. Taustalla on ollut tarve edistää vastuullista luotonantoa ja ehkäistä kuluttajien ylivelkaantumista.

Kuluttajansuojalaissa edellytetään luotonantajan arvioivan kuluttajan luottokelpoisuus ennen luottosopimuksen tekemistä. Säännös perustuu EU-lainsäädäntöön. Tällä hetkellä Suomessa luottokelpoisuusarvioinnin rikkomisen seuraamuksina voi tulla kyseeseen kuluttaja-asiamiehen kieltomenettely sekä seuraamusmaksun määrääminen elinkeinonharjoittajalle. Laissa ei sen sijaan säädetä laiminlyönnin sopimusoikeudellisista seuraamuksista. Unionin tuomioistuin on ratkaisukäytännössään edellyttänyt, että luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä seuraisi myös sopimusoikeudellisia seuraamuksia, minkä vuoksi sääntelyä on tarkistettava tältä osin. Samassa yhteydessä olisi varmistettava, onko luvussa muitakin säännöksiä, joiden rikkomisen vaikutuksesta sopimussuhteeseen olisi perusteltua säätää nimenomaisesti.

Rahoituspalvelujen etämyyntisääntely

Komissio on keväällä 2022 antanut ehdotuksensa rahoituspalvelujen etämyyntiä koskevan sääntelyn muuttamiseksi (COM(2022) 204 final). Ehdotuksesta on kesällä 2023 saatu aikaan poliittinen sopu neuvoston ja parlamentin kesken.

Direktiivillä kumotaan voimassa oleva direktiivi kuluttajille tarkoitettujen rahoituspalvelujen etämyynnistä (2002/65/EY) sekä muutetaan kuluttajien oikeuksista annettua direktiiviä (2011/83/EU; kuluttajaoikeusdirektiivi), jossa säädetään vastaisuudessa rahoituspalvelujen etämyynnistä. Eräitä kuluttajaoikeusdirektiivin yleisiä artikloja sovelletaan myös rahoituspalvelujen etämyyntiin. Lisäksi kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätään uusi luku, jonka säännöksiä sovelletaan pelkästään rahoituspalvelujen etäsopimuksiin. Kyseisen luvun artikkelit koskevat erityisesti palveluntarjoajan tiedonantovelvollisuutta ennen sopimuksen solmimista, kuluttajan peruuttamisoikeutta sekä verkkorajapintoja koskevaa lisäsuojaa. Kuluttajaoikeusdirektiiviin lisätään myös uusi artikla, jonka mukaan elinkeinonharjoittajan on varmistettava, että kuluttaja voi peruuttaa verkossa tehdyn sopimuksen niin sanottua peruuttamistoimintoa käyttämällä. Säännöksen soveltamisalaa ei olisi rajattu ainoastaan rahoituspalveluihin, vaan se koskee laajemmin tavaroita ja palveluja koskevia verkossa tehtäviä sopimuksia.

Tavoitteet

Tavoitteena on panna kansallisesti täytäntöön kuluttajaluottodirektiivi ja kuluttajaoikeusdirektiivin muutokset, jotka koskevat pääasiassa rahoituspalvelujen etämyyntiä, sekä tehdä tarvittavat muutokset kuluttajaluottosäännösten rikkomistapauksissa sovellettaviin sopimusoikeudellisiin seuraamuksiin. Hankkeella toimeenpantaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman tavoitetta ylivelkaantumisen ennaltaehkäisemisestä.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus kuluttajaluottodirektiivin sekä kuluttajaoikeusdirektiivin rahoituspalvelujen etämyyntisäännösten täytäntöön panemiseksi tarvittavista säännöksistä. Lisäksi työryhmän tehtävänä on laatia ehdotus luottokelpoisuuden arvioinnin laiminlyönnistä aiheutuvista sopimusoikeudellisista seuraamuksista sekä muista tarvittavista sopimusoikeudellisista seuraamuksista luotonantaja tai -välittäjän laiminlyödessä laissa asetettuja velvollisuuksiaan.

Organisointi

Puheenjohtaja
Lainsäädäntöneuvos Marja Luukkonen Yli-Rahnasto

Jäsenet
Erityisasiantuntija Toni Tähtinen, oikeusministeriö
Erityisasiantuntija Lauri Wilenius, työ- ja elinkeinoministeriö
Lainsäädäntöneuvos Antti Makkonen, valtiovarainministeriö
Vanhempi juristi Anu Kettunen, Finanssivalvonta
Asiantuntija Henriikka Kekkonen, Kilpailu- ja kuluttajavirasto/kuluttaja-asiamies
Johtava lakimies Tuomas Siirala, FINE Vakuutus- ja rahoitusneuvonta
Vaikuttamistyön päällikkö Tiina Vyyryläinen, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
Johtava lakimies Antti Laitila, Finanssiala ry
Asiantuntija Tea Taivalkoski, Kaupan liitto ry
Toimitusjohtaja Jari Perko, Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry

Työryhmän sihteerinä toimii erityisasiantuntija Toni Tähtinen oikeusministeriöstä.

Työryhmä voi valmistelun aikana kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmä hoitaa tehtävänsä virkatyönä. Työryhmän jäsenille ei makseta kokouspalkkioita eikä kulukorvauksia.

Työryhmän menot maksetaan momentilta 250101.

Osastopäällikkö

Antti T. Leinonen

Yksikönpäällikkö

Katri Kummoinen

Jakelu Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

Tiedoksi OM Oikeusministeriö, kansliapäällikkö Pekka Timonen
OM Viestintä

VN/26445/2023-OM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: